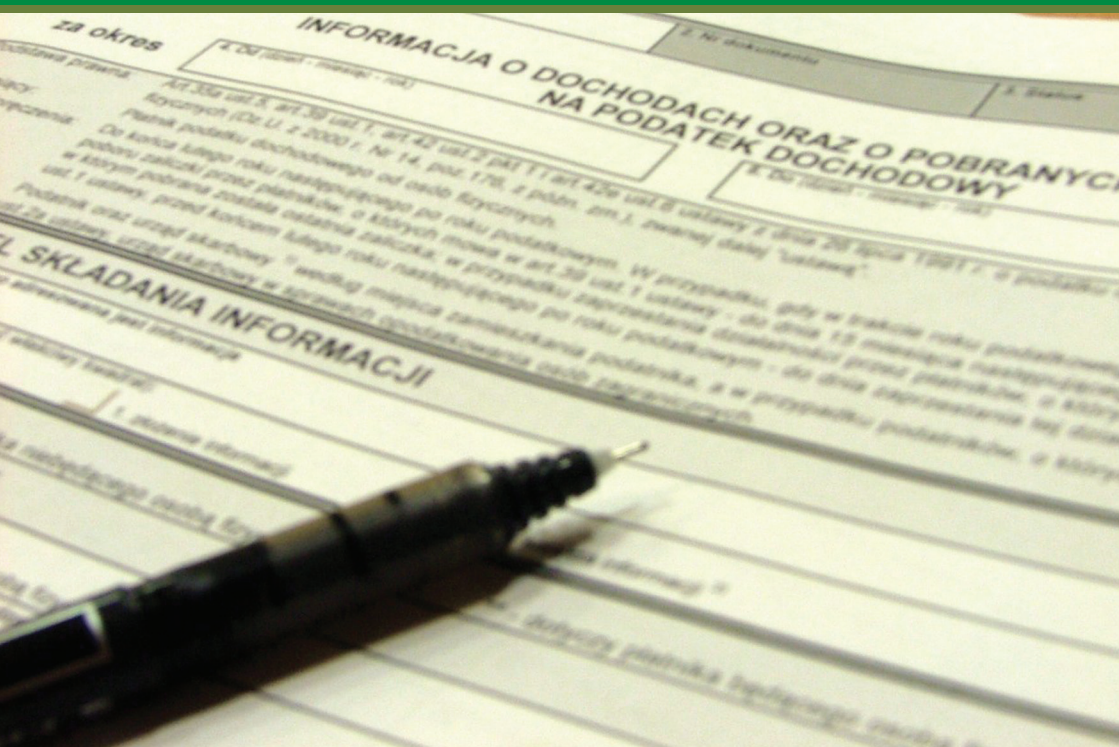

SYSTEM PODATKOWY W ROLNICTWIE ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM PODATKÓW DOTYCZĄCYCH SPRZEDAŻY BEZPOŚREDNIEJ

WARMIŃSKO-MAZURSKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
w Olsztynie

Arkadiusz Tabaka

System podatkowy w rolnictwie
ze szczególnym uwzględnieniem podatków
dotyczących sprzedaży bezpośredniej

Olsztyn, 2014 r.

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Olsztynie

ul. Jagiellońska 91, 10-356 Olsztyn, tel./fax (89) 535 76 84, 526 44 39, 526 82 29

e-mail: sekretariat@w-modr.pl, www.w-modr.pl

W-MODR Oddział w Olecku

ul. Kolejowa 31, 19-400 Olecko

tel. (87) 520 30 31, 520 30 32, fax (87) 520 22 17

e-mail: olecko.sekretariat@w-modr.pl

Dyrektor W-MODR

mgr inż. Marek Bojarski

Zastępca Dyrektora W-MODR

inż. Antoni Parfinowicz

Zastępca Dyrektora W-MODR

mgr inż. Zdzisław Kamiński

Druk: Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Olsztynie
ul. Jagiellońska 91, 10-356 Olsztyn
tel./fax. 89 526 44 39, 89 535 76 84
e-mail: redakcja@w-modr.pl, www.w-modr.pl

Nakład: 600 egz.

Wydanie I

DEFINICJA SPRZEDAŻY BEZPOŚREDNIEJ

W ostatnich latach obserwuje się zwiększający się popyt konsumentów na żywność wysokiej jakości, co powoduje jednocześnie wzrost zainteresowania kupowaniem produktów rolno-spożywczych - wytwarzanych w oparciu o tradycyjne receptury - bezpośrednio od rolników lub małych, rodzinnych przetwórców. Jednak sprzedaż produktów rolno-spożywczych bezpośrednio z gospodarstwa napotyka na wiele trudności prawnych i proceduralnych, które dany rolnik (producent) musi pokonać. Ta broszura ma na celu przedstawienie podstawowych zasad dotyczących kwestii podatkowych odnoszących się do sprzedaży bezpośredniej.

Głównym problemem rolników, z którym się stykają, jest niestabilność cen produktów rolnych, które są sprzedawane na rynek. W związku z tym bardzo ciężko zaplanować przychody na kolejny rok, skoro nie można przewidzieć, jak będą kształtowały się ceny płodów rolnych w kolejnym sezonie - a wpływu na to, w obecnym zglobalizowanym rynku, nie mają rolnicy, lecz pogoda, wielkość zbiorów w innych częściach świata, transakcje na giełdach spożywczych i inne.

Dodatkowo duża liczba pośredników pomiędzy rolnikiem a ostatecznym konsumentem powoduje, że spada udział rolników w cenach detalicznych produktów i rolnik de facto otrzymuje bardzo niską cenę za swoje produkty. Ponadto sektory handlu i przetwórstwa mają większy potencjał ekonomiczny niż rolnicy i dzięki temu mogą mieć nad nimi przewagę w negocjacjach.

Jednym ze sposobów na zwiększenie dochodów rolniczych, szczególnie w małych gospodarstwach, jest przechwytywanie marży przetwórczej i handlowej - czyli pominięcie pośredników w łańcuchu żywnościowym.

W obecnym stanie prawnym sprzedaż bezpośrednia oznacza, że rolnik może sprzedawać konsumentowi bezpośrednio, tzn. bez rejestrowania działalności gospodarczej i związanych z tym obowiązków, produkty produkcji pierwotnej pochodzenia roślinnego i zwierzęcego. Wynika z tego, że rolnicy, którzy sprzedają przetworzoną żywność bez rejestrowania działalności gospodarczej działają w szarej strefie.

PODATKI, KTÓRYMI OBJĘTE SĄ GOSPODARSTWA ROLNE

Podatek rolny

Przedmiotem opodatkowania podatkiem rolnym są grunty sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych, z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza.

Podmiotami obowiązаныmi do zapłaty podatku rolnego są:

1. właściciel gruntów,
2. posiadacz samoistny gruntów,
3. użytkownik wieczysty gruntów,
4. posiadacz gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego,
5. dzierżawca gruntów gospodarstwa rolnego, które zostały w całości lub częściowo wydzielone na podstawie umowy zawartej stosownie do przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników lub przepisów dotyczących uzyskiwania rent strukturalnych.

Obowiązek podatkowy powstaje z pierwszym dniem miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło nabycie tytułu prawnego do gruntów lub objęcie gruntów w posiadanie. Obowiązek podatkowy w podatku rolnym wygasa ostatniego dnia miesiąca, w którym przestały istnieć okoliczności uzasadniające ten obowiązek.

Wszyscy podatnicy płacą podatek rolny w czterech ratach proporcjonalnych do czasu trwania obowiązku podatkowego - do 15 marca, 15 maja, 15 września i 15 listopada roku podatkowego.

Podatek leśny

Przedmiotem opodatkowania podatkiem leśnym są lasy - grunty leśne skwalifikowane w ewidencji gruntów i budynków jako lasy, z wyjątkiem lasów zajętych na wykonanie innej działalności gospodarczej niż działalność leśna.

Podmiotami obowiązаныmi do zapłaty podatku leśnego są:

1. właściciel lasów,
2. posiadacz samoistny lasów,
3. użytkownik wieczysty lasów,

4. posiadacz lasów stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.

Obowiązek podatkowy powstaje z pierwszym dniem miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło nabycie tytułu prawnego do lasu lub objęcie lasu w posiadanie. Obowiązek podatkowy w podatku leśnym wygasa ostatniego dnia miesiąca, w którym przestały istnieć okoliczności uzasadniające ten obowiązek.

Osoby fizyczne płacą podatek leśny w czterech ratach proporcjonalnych do czasu trwania obowiązku podatkowego - do 15 marca, 15 maja, 15 września i 15 listopada roku podatkowego.

Podatek od nieruchomości

Przedmiotem opodatkowania podatkiem od nieruchomości są:

1. grunty,
2. budynki lub ich części,
3. budowle lub ich części związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Podmiotami obowiązwanymi do zapłaty podatku od nieruchomości są:

1. właściciel,
2. użytkownik wieczysty,
3. samoistny posiadacz,
4. w niektórych przypadkach - posiadacz zależny nieruchomości lub ich części stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.

Obowiązek podatkowy powstaje z pierwszym dniem miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło nabycie tytułu prawnego do przedmiotu opodatkowania lub wejście w jego posiadanie. Jeżeli okolicznością, od której jest uzależniony obowiązek podatkowy, jest istnienie budowli albo budynku lub ich części, obowiązek podatkowy powstaje z dniem 1 stycznia roku następującego po roku, w którym budowa została zakończona albo w którym rozpoczęto użytkowanie budowli lub budynku lub ich części przed ich ostatecznym wykończeniem.

Obowiązek podatkowy wygasa z upływem miesiąca, w którym ustały okoliczności uzasadniające ten obowiązek.

Osoby fizyczne płacą podatek od nieruchomości w czterech ratach proporcjonalnych do czasu trwania obowiązku podatkowego - do 15 marca, 15 maja, 15 września i 15 listopada roku podatkowego.

Podatek od środków transportowych

Ten podatek także może dotyczyć gospodarstw rolnych, ale tylko tych, które posiadają środki transportowe objęte opodatkowaniem. Opodatkowaniu podatkiem od środków transportowych podlegają:

1. samochody ciężarowe o ładowności pow. 3,5 tony,
2. ciągniki siodłowe i balastowe o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów powyżej 3,5 tony,
3. przyczepy i naczepy o ładowności powyżej 7 ton, z wyjątkiem przyczep wykorzystywanych na cele rolnicze przez podatnika podatku rolnego.

Roczna górna stawka podatku jest ustalana przez ministra finansów, a wysokość poszczególnych stawek ustalają rady gmin.

Podatek płacony jest w dwóch równych ratach w terminie do 15 lutego i 15 września każdego roku.

Podatek dochodowy w odniesieniu do działów specjalnych produkcji rolnej

Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych do działów specjalnych produkcji rolnej zalicza: uprawy w szklarniach i ogrzewanych tunelach foliowych, uprawy grzybów i ich grzybni, uprawy roślin in vitro, fermową hodowlę i chów drobiu rzeźnego i nieśnego, wylęgarnie drobiu, hodowlę i chów zwierząt futerkowych i laboratoryjnych, hodowlę dżdżownic, hodowlę entomofagów, hodowlę jedwabników, prowadzenie pasiek oraz hodowlę i chów innych zwierząt poza gospodarstwem rolnym. Niekiedy o zaliczeniu produkcji rolnej do działu specjalnego decydują rozmiary produkcji - tak jest np. w odniesieniu do drobiu rzeźnego, czy upraw w szklarniach.

Podstawą opodatkowania z działów specjalnych jest dochód, który ustalany jest różnie, w zależności od tego, czy podatnik prowadzi księgi rachunkowe, czy też nie - podatnik ma tutaj prawo wyboru.

Jeżeli podatnik dokonane operacje rejestruje w księdze przychodów i rozchodów lub księdze rachunkowej, obliczenie podstawy opodatkowania jest możliwe na podstawie faktycznych przychodów i wydatków stanowiących koszty uzyskania przychodów. Dochód stanowi różnicę pomiędzy przychodem a poniesionymi kosztami.

Jeśli podatnik nie prowadzi ksiąg rachunkowych, to ustalenie podatku odbywa się przy zastosowaniu norm szacunkowych dochodu. Normy te są określone w załączniku do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 1995 r. w sprawie wykonania nie-

których przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Dochód ten oblicza się, mnożąc jednostkę powierzchni upraw (m²) lub jednostkę produkcji zwierzęcej (np. sztuka) przez właściwą dla danego rodzaju upraw lub produkcji normę szacunkową dochodu.

Podatek VAT

Podatnik sam oblicza i wpłaca do właściwego urzędu skarbowego kwotę wynikającą z tego podatku. Podatek VAT stanowi, co do zasady, różnicę pomiędzy VAT uzyskanym ze sprzedaży towarów lub usług klientom (podatek należny), a VAT zapłaconym przy zakupie towarów lub usług (podatek naliczony).

W odniesieniu do rolnictwa podatek VAT „jest stosowany” od 2004 r., kiedy to wprowadzono odpowiednie zmiany w przepisach i podatkiem VAT objęto produkty nieprzetworzone pochodzące z gospodarstwa rolnego. Dzięki temu rolnicy, którzy chcą korzystać z odliczenia VAT od zakupionych towarów lub usług, mają taką możliwość. Ci, którzy się na to nie zdecydują, są rolnikami ryczałtowymi i są zwolnieni z obowiązku wystawiania faktur VAT, prowadzenia ewidencji dostaw lub zakupów towarów i usług, składania w urzędzie skarbowym deklaracji podatkowych w zakresie VAT.

KWESTIE PODATKOWE DOTYCZĄCE SRZEDAŻY BEZPOŚREDNIEJ

Sprzedaż bezpośrednia bez zakładania działalności gospodarczej

Wytwarzanie i sprzedaż produktów rolnych nieprzetworzonych nie wymaga rejestracji działalności gospodarczej ponieważ jest to działalność rolnicza. Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, działalnością rolniczą jest działalność polegająca na wytwarzaniu produktów roślinnych lub zwierzęcych w stanie nieprzetworzonym z własnych upraw albo hodowli lub chowu. Działalność rolnicza jest objęta zwolnieniem od podatku dochodowego.

Z kolei przetwórstwo surowców roślinnych nie jest objęte zwolnieniem z podatku dochodowego na podstawie ogólnego wyłączenia określonego w ustawie o PIT. Zgodnie z ustawą o PIT (art. 21 ust. 1 pkt 71) zwolnione są z podatku dochody ze sprzedaży produktów roślinnych i zwierzęcych pochodzących z własnych upraw lub hodowli, niestanowiących działów specjalnych produkcji rolnej, przerobionych sposobem przemysłowym, jeżeli przerób polega na kiszeniu produktów roślinnych lub przetwórstwie mleka, uboju zwierząt rzeźnych i obróbce poubojowej, w tym również na rozbiórce, podziale i klasyfikacji mięsa.

Zmiana charakteru produktów np. obieranie, krojenie, pakowanie, wyciskanie soku, przemiał zboża na mąkę skutkuje potrzebą zarejestrowania działalności gospodarczej, a także zobowiązaniem podatkowym.

Prowadzenie sprzedaży bezpośredniej w ramach działalności gospodarczej

Sprzedaż produktów rolnych przetworzonych wymaga zarejestrowania działalności gospodarczej, w związku z czym występuje konieczność ponoszenia wszelkich obciążeń podatkowych w równym stopniu jak wszystkie inne przedsiębiorstwa.

Działalność gospodarcza może być prowadzona w ramach jednoosobowej działalności gospodarczej lub w ramach spółki (osobowej bądź kapitałowej).

Podatek dochodowy a sprzedaż bezpośrednia

1. Zwolnienie z podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych dotyczy produktów pierwotnych tylko w standardowych gospodarstwach rolnych (gdzie nie jest prowadzona działalność gospodarcza), do wielkości produkcji własnej.
2. W ramach sprzedaży nieopodatkowanej jest dopuszczona sprzedaż mięsa z uboju i rozbioru tuszy oraz sprzedaż przetworów mlecznych – jednak, aby prowadzić taką

- sprzedaż, trzeba najpierw spełnić dość szczegółowo określone wymogi sanitarno-weterynaryjnymi, co jest bardzo kłopotliwe, głównie dla mniejszych producentów.
3. W przepisach brakuje jasnych zasad dotyczących zwolnień od podatku dochodowego sprzedaży ryb i ich przetworów, co znacznie utrudnia funkcjonowanie producentom ryb.
 4. Jeśli chodzi o przetwórstwo, to jedynie kiszenie może być uwzględnione do zwolnienia od opodatkowania. W przypadku wszystkich innych procesów przetwórczych sprzedaż bezpośrednia nie jest możliwa bez uprzednio zarejestrowanej działalności gospodarczej.
 5. Każda sprzedaż produktów rolnych przetworzonych, co do zasady, staje się działalnością gospodarczą w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej i podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym.

Podatek VAT a sprzedaż bezpośrednia

System prawny dotyczący podatku VAT nie odnosi się żaden sposób do sprzedaży bezpośredniej - z tego wynika, że każda sprzedaż z gospodarstwa jest sprzedażą opodatkowaną. Wg ustawy o VAT działalność rolnicza nie obejmuje żadnego przetwórstwa.

Tylko rolnik ryczałtowy korzysta ze zwolnienia z VAT przy sprzedaży bezpośredniej nieprzetworzonych produktów rolnych. Sprzedaż produktów rolnych w ramach agroturystyki podlega VAT na zasadach ogólnych.

Każda sprzedaż produktów przetworzonych podlega VAT na zasadach ogólnych, niezależnie od faktu prowadzenia działalności gospodarczej.

Rolnik, który jest podatnikiem VAT, ma obowiązek instalacji kasy fiskalnej po przekroczeniu 20 tys. zł wartości sprzedaży produktów rolnych osobom fizycznym.

KWESTIE UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO DOTYCZĄCE SPRZEDAŻY BEZPOŚREDNIEJ

Rolnicy prowadzący sprzedaż bezpośrednią produktów rolnych i opłacający z tego tytułu podatek dochodowy, muszą pamiętać, żeby w terminie do 31 maja każdego roku podatkowego złożyć w KRUSie zaświadczenie lub oświadczenie o kwocie należnego podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej za poprzedni rok podatkowy. Jeżeli kwota tego podatku przekroczy ustaloną kwotę graniczną (w 2014 r. jest to 3166 zł) lub osoba nie złoży takiego oświadczenia lub zaświadczenia w powyższym terminie, wówczas zostanie wyłączona z ubezpieczenia społecznego rolników.

BIBLIOGRAFIA

- *Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361 z późn. zm.)*
- *Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2011 r., Nr 177, poz. 1054 z późn. zm.)*
- *Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 672 z późn. zm.)*
- *Identyfikacja problemów i barier formalno-prawnych w zakresie sprzedaży bezpośredniej, Roman Włodarz – materiały z konferencji „Sprzedaż bezpośrednia produktów rolnych”, Szczyrk 25-26 czerwca 2013 r.*
- *Podatki w gospodarstwie rolnym, Ireneusz Gradka, Bolesław Pieczyński, Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Radomiu, Radom 2013*
- *Poradnik dla producentów rolnych prowadzących dostawy bezpośrednie, sprzedaż bezpośrednią, działalność marginalną, lokalną i ograniczoną, gospodarstwa agroturystyczne oraz oferujących produkty tradycyjne, Praca zbiorowa przygotowana przez samorząd województwa opolskiego*

Adresy Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego

- **BARTOSZYCE**, ul. Hubalczyków 2 , tel. (89) 762 22 05
- **BRANIEWO**, ul. Kościuszki 118, tel. (55) 243 28 46
- **DZIAŁDOWO**,
 - Lidzbark, ul. Jeleńska 6 lok. 13/2,
tel. (23) 696 19 75
- **ELBLĄG**, ul. Grunwaldzka 2, tel. (55) 235 32 36
 - Pasłęk, ul. Bankowa 25, tel. (55) 248 55 04
- **EŁK**, ul. Suwalska 84, tel. (87) 621 69 67
- **GIŻYCKO**, ul. Przemysłowa 2, tel. (87) 428 51 99
- **GOŁDAP**, Plac Zwycięstwa 14, tel. (87) 615 19 57
- **IŁAWA**, ul. Lubawska 3, tel. (89) 649 37 73
 - Lubawa, ul. Towarowa 5, tel. (89) 645 24 22
- **KĘTRZYN**, ul. Pocztowa 13, tel. (89) 751 30 93
- **LIDZBARK WARMIŃSKI**, ul. Krasickiego 1,
tel. (89) 767 23 10
- **MRAĞOWO**, ul. Kormoranów 1, tel. (89) 741 24 51
- **NOWE MIASTO LUBAWSKIE**, ul. Jagiellońska 24d,
tel. (56) 474 21 88
- **NIDZICA**, ul. Słowackiego 17, tel. (89) 625 26 50
- **OLECKO**, ul. Kolejowa 31, tel. (87) 520 30 31
- **OLSZTYN**
 - Biskupiec, ul. Niepodległości 1, tel. (89) 715 22 59
- **OSTRÓDA**, ul. Składowa 2, tel. (89) 646 24 24
 - Morąg, ul. Dworcowa 13, tel. (89) 757 47 61
- **PISZ**, ul. Wojska Polskiego 33, tel. (87) 423 20 33
- **SZCZYTNO**, ul. Kościuszki 1/6, tel. (89) 624 30 59
- **WĘGORZEWO**, ul. Kraszewskiego 40, tel. (87) 427 12 21

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Olsztynie

ul. Jagiellońska 91, 10-356 Olsztyn
tel. 89 535 76 84, 89 526 44 39, 89 526 82 29

e-mail: sekretariat@w-modr.pl
www.w-modr.pl

PRZEDSIĘBIORSTWO
FAIR PLAY 2011